Súd:	Krajský súd Košice
Spisová značka:	1Co/364/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7213207522
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ladislav Cakoci
ECLI:	ECLI:SK:KSKE:2019:7213207522.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu JUDr. Ladislava Cakociho a členov senátu JUDr. Petra Tutka a JUDr. Adriany Murínovej v spore žalobcu E.. Y. R., X.. X.X.XXXX, L. Y. F., Y. Č.. X, zastúpeného JUDr. Jozefom Mišlinom, advokátom, advokátskej kancelárie so sídlom v Košiciach, Južná trieda č. 9 proti žalovanému: Stavebnému bytovému družstvu II. Košice, so sídlom v Košiciach, Bardejovská 3, IČO: 00 171 204, zastúpenému JUDr. Gabrielou Jablonskou, advokátkou, advokátskej kancelárie so sídlom v Košiciach, Letná č. 47, o uloženie povinnosti a o priznaní náhrady za finančnú ujmu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo dňa 27.4.2018 č.k. 16C/39/2013-518 jednohlasne takto

r o z h o d o l :

M e n í rozsudok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V prevyšujúcej zamietavej časti rozsudok p o t v r d z u j e.

Žalobcovi p r i z n á v a plnú náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému priznal plnú náhradu trov konania. Zároveň priznal štátu náhradu preddavkovaných trov a to vo vzťahu k žalobcovi.

2. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol o nároku žalobcu, ktorým sa domáhal uložiť žalovanému povinnosť zdržať sa prijímania nových členov - žiadateľov o byt a to až do uspokojenia doterajších členov SBD II. Košice - žiadateľov o byt. Zároveň sa domáhal zaplatenia nemajetkovej ujmy v sume 11.451,90 eur (435.000,- Sk).

3. Žalobca sa tohto nároku domáhal na základe tvrdenia, že je členom bytového družstva - žalovaného od XX.X.XXXX, kedy bol zároveň zaradený do poradníka na pridelenie družstevného bytu. Poukázal na to, že žalovaný od r. 1996 prideľoval byty aj nečlenom bytového družstva a to bez akýchkoľvek kritérií, čím bol on ako člen bytového družstva poškodený na svojich právach a znevýhodnený oproti iným, ktorým boli byty pridelené bez akýchkoľvek kritérií. Mal za to, že takýmto konaním žalovaného bol diskriminovaný. Počas konania žalobca svoj nárok odôvodňoval taktiež tvrdením, že byty ktoré boli žalovaným prideľované po neplatičoch boli v užívaniaschopnom stave a nesúhlasil s tvrdením žalovaného, že tieto byty neboli v užívaniaschopnom stave. Na výzvu súdu konkretizoval, že obdobie, za ktoré malo dochádzať k jeho diskriminácii je od 1.7.2004, kedy nadobudol účinnosť Antidiskriminačný zákon zák. č. 365/2004 Z.z. s tým, že aj od uvedeného dňa žalovaný prideľoval byty po neplatičoch bez akýchkoľvek kritérií a nezohľadnil vo svojich interných predpisoch, t.j. v Zásadách o prideľovaní bytov po neplatičoch tento antidiskriminačný zákon. Diskrimináciu videl v rozdielnom prístupe žalovaného k

osobám v tej istej situácií, keď nezohľadnil, že niekto už bol členom družstva, napriek tomu prijímal nových členov a nezohľadnil postavenie starých a dlhodobých členov družstva. Žalovaný rovnako nezohľadňoval ani existujúci ním vyhotovený poradovník žiadateľov o byt po neplatičoch a tvrdil, že tento nemal na prideľovanie bytov po neplatičoch žiadne kritéria, keď byty prideľoval aj zamestnancom žalovaného, resp. ich príbuzným, ako aj iným osobám, ktoré neboli členmi bytového družstva.

4. Rozsudok odôvodnil súd prvej inštancie tým, že na základe vykonaného dokazovania nemal za preukázané, že žalovaný pri prideľovaní bytov po neplatičoch (bytov nachádzajúcich sa v dezolátnom a neužívaniaschopnom stave) by bol postupoval tým spôsobom, aby kritériom na pridelenie takého bytu bolo to, či je žiadateľ o taký byt členom alebo nečlenom družstva, resp. či je dlhodobým alebo krátkodobým členom družstva. Ani uplatňovanie a ani existenciu žiadneho takého kritéria „člen družstva - nečlen družstva“ žalovaným, resp. u žalovaného pri prideľovaní bytov po neplatičoch súd nezistil. Kritériá prideľovania bytov po neplatičoch vychádzali z filozofie žalovaným prijatej Koncepcie prideľovania náhradných bytov pre neplatičov a následne boli premietnuté a zakotvené do stanov bytového družstva (žalovaného). Boli prijaté najvyšším orgánom družstva - zhromaždením delegátov, ktoré takú zmenu stanov odsúhlasilo. Podľa prijatej koncepcie a podľa čl. 32 ods. 6 stanov sa uvoľnené byty po neplatičoch (na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku súdu o vyprataní bytu) prideľovali mimo poradovníka osobám, ktoré o pridelenie takéhoto bytu (po neplatičovi) požiadali, t.j. bez ohľadu na členstvo v družstve, a súhlasili jednak zaplatiť dlh, ktorý na byte po jeho predchádzajúcich nájomcoch - neplatičoch viazol a jednak prevziať tento byt v stave, v akom sa nachádzal. Žalovaný viedol evidenciu žiadateľov o pridelenie bytu po neplatičoch, do ktorej žiadateľov zapisoval podľa dátumu podania žiadosti a podľa toho o koľko izbový byt požiadali. Jednalo sa o evidenciu odlišnú od poradovníka na pridelenie družstevného bytu členov družstva. Aj žalobca podaním žiadosti dňa X.X.XXXX požiadal o pridelenie 2-izbového bytu po neplatičovi a bol zaradený do evidencie žalovaného. Byt mu pridelený nebol. Žalobca v tom, súčasne tvrdiac, že boli byty pridelené nečlenom družstva, videl svoju diskrimináciu. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že nečlenom družstva boli prideľované len byty po neplatičoch. Zo všetkých predložených záznamov o technickom stave odovzdaných bytov po neplatičoch vyplynulo, že tieto byty boli v opotrebenom až dezolátnom stave vyžadujúcom pred ich ďalším užívaním komplexnú rekonštrukciu. Potvrdili to aj svedecké výpovede všetkých vypočutých svedkov, že im pridelené byty po neplatičoch boli zdevastované v stave, ktorý v čase po ich pridelení neumožňoval bez rekonštrukcie a opráv ich užívanie na bývanie a svedkovia ak prenajatý byt chceli užívať, museli ho najskôr na vlastné náklady uviesť do užívaniaschopného stavu. Okrem toho každý z nich vypovedal, že na vyrovnanie dlhov viaznucich na pridelenom byte zaplatil rádovo niekoľko stotisíc korún. Žalobca nepreukázal, že by bol nečlenom družstva pridelený byt v riadnom užívaniaschopnom stave. Námietky žalobcu, že tieto byty (aj napriek ich neužívaniaschopnému stavu) nestratili charakter bytu, pretože o tom nerozhodol stavebný úrad, mal súd pre tento prípad za právne irelevantné. Mal za dostatočne preukázané svedeckými výpoveďami jednotlivých svedkov v akom stave im pridelené byty pri ich pridelení boli (porozbíjané okná, dvere, špinavé a plesnivé steny, príp. postrhávané tapety, poškodené podlahy, chýbajúce zariadenie bytu - umývadlá, toaletné misy, kuchynské linky ...). Byt pridelený do nájmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka musí byť bytom užívania schopným. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že byty, ktoré im boli pridelené, boli byty po neplatičoch, ktoré v žiadnom prípade neboli bytmi v užívaniaschopnom stave a teda nemohli byť spôsobilým predmetom ich prenájmu žalovaným ako prenajímateľom členom družstva - záujemcom o nájom bytu. Pred prenájmom bolo potrebné uviesť ich do riadneho užívaniaschopného stavu, čo žalovaný mohol zrealizovať len na vlastný účet a teda aj účet všetkých členov družstva. Preto žalovaný z dôvodov ekonomických (aby byty neuvádzal do riadneho stavu na účet všetkých členov družstva a aby družstvu nezostal neuhradený dlh po neplatičovi, ktorý neplatič reálne by tento dlh nebol nikdy splatil, resp. určite nie v dohľadnej dobe) prijal koncepciu nakladania s takýmito bytmi, prijal zmenu stanov a vytvoril osobitnú evidenciu záujemcov o pridelenie takého bytu. Vyplynulo to z výpovedí štatutárnych zástupcov žalovaného A.. H. C. J.. R.. Preto s takými bytmi družstvo (žalovaný) nakladalo podľa čl. 32.6. Stanov, v tzv. osobitnom režime. Jednalo sa o postup v súlade so stanovami družstva a odsúhlasený jeho najvyšším orgánom. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že je potrebné mať na zreteli, že družstvo je predovšetkým podnikateľským subjektom (§ 221 Obchodného zákonníka) a v súlade s takýmto poňatím družstva musí sa na trhu správať najmä ekonomicky. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná obrana žalovaného, že kritériom pre prideľovanie bytov po neplatičoch nebolo to, či žiadateľ o pridelenie takéhoto bytu bol alebo nebol členom družstva (keďže žalovaný aj viedol osobitnú evidenciu týchto žiadateľov bez ohľadu na členstvo v družstve), ale kritériom bolo to, či žiadateľ zaplatil všetky dlhy viažuce sa na tento byt a súhlasil s tým, aby mu družstvo (žalovaný) pridelilo byt, ktorý nebol v užívaniaschopnom

stave. Toto potvrdili výpovede všetkých svedkov. Súd prvej inštancie nemal za preukázané, že by žalovaný pri prideľovaní bytov po neplatičoch bol diskriminoval žalobcu z dôvodu, že bol členom družstva oproti nečlenom, pretože to, či bol žiadateľ o taký byt dlhoročným členom družstva alebo členom nebol, nebolo významné pri postupe prideľovania bytov po neplatičoch. Neplatič sa stal členom družstva s splnil všetky s tým súvisiace povinnosti pri pridelení bytu. Jednalo sa o osobitný režim, postup podľa čl. 32.6. Stanov družstva. V konaní neboli preukázané ani ďalšie tvrdenia žalobcu, že žalovaný prideľoval byty bez akýchkoľvek kritérií, ľubovoľne len podľa svojej vôle, resp. podľa žalobcu uprednostňoval svojich príbuzných a známych. Kritéria už boli uvedené, boli dané, súd ich mal preukázané. Pokiaľ sa týka uprednostňovania príbuzných a známych, žalovaný ako právnická osoba ani žiadnych príbuzných nemá, ale nebolo preukázané ani akékoľvek uprednostňovanie známych. Žalobca uviedol počas konania nie celkom konkrétne tvrdenie o pridelení bytov šoférom družstva. Neboli však uvedené žiadne konkrétnosti, či sa malo jednať o pridelenie bytu, príp. bytov po neplatičoch a kedy. Z bytov pridelených vo vymedzenom období, v ktorom malo dôjsť k diskriminácii žalovaného, žiaden zo svedkov, ktorým boli vo vymedzenom období byty pridelené, nebol zamestnancom žalovaného. Z výpovedí jednotlivých svedkov však vyplynulo, že sa aktívne zaujímali (telefonovali žalovanému, osobne sa zaujímali) v r. 2005 o pridelenie bytu po neplatičovi, chcejúc riešiť svoju bytovú otázku. Jedine svedkyňa J.. R., ktorej bol pridelený byt po neplatičovi bola členkou predstavenstva žalovaného, ktorej bol pridelený 1-izbový byt asi po siedmych rokoch od podania žiadosti v r. 1998, t.z. rok 2005. Keďže jej bol pridelený 1-izbový byt, nemohla byť uprednostnená pred žalobcom, keďže žalobca žiadal o pridelenie bytu po neplatičovi 2-izbového. Zároveň nebol bytom 2-izbovým o aký mal záujem žalobca, ani jeden z bytov, ktoré boli pridelené vo vymedzenom období od 1.7.2004, a teda ani ich pridelením nemohlo dôjsť k uprednostneniu tých, ktorým boli pridelené, pred žalobcom. Okrem toho určitá výnimka pri prideľovaní bytov bola zakotvená aj v čl. 32 ods. 2 Stanov a predstavenstvo mohlo prideliť byt mimo poradovníka v prípadoch hodných osobitného zreteľa, najmä z dôvodov dôležitých potrieb bytového družstva. Ročne bolo možné takto prideliť iba jeden byt. V konaní však ani nebol preukázaný postup žalovaného podľa tohto ustanovenia, aby nekonkrétne tvrdenie žalobcu mohlo byť pravdivé. Aj keď žalobca mal za to, že antidiskriminačným zákonom v jeho pôvodnom znení, tak ako zákon nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2004, bola zakázaná diskriminácia z akéhokoľvek dôvodu, poukazujúc pri tom na znenie § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona, súd sa s jeho názorom nestotožnil. Ustanovenie § 2 antidiskriminačného zákona je jeho všeobecným ustanovením, ktoré vymedzuje základné pojmy, ustanovenie § 3 odsek 1 v spojitosti s ustanovením oblastí v § 5 a 6 a následne § 3 odsek 2 antidiskriminačného zákona predstavujú vymedzenie pôsobnosti tohto zákona. Antidiskriminačný zákon neupravuje zásadu rovnakého zaobchádzania všeobecne, vo všetkých oblastiach spoločenského života, ale zameriava sa len na oblasti v zákone priamo stanovené a len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi (jedná sa vo vzťahu antidiskriminačného zákona a osobitných zákonov, na ktoré odkazuje, o vzťah lex generali k lex specialis). Výpoveďou štatutárneho zástupcu žalovaného Ing. Vojtecha Molnára bolo zdôraznené, že v prípade bytov po neplatičoch sa jedná o úplne inú technicko - ekonomickú kategóriu bytov (zdevastovaných a s vysokým dlhom nájomcov - neplatičov za užívanie bytu), nespĺňajúcu atribúty bytu, na pridelenie akého a následné uzavretie zmluvy o nájme akého vzniká právo členovi družstva po zaplatení členského podielu. Poukázal na to, že pridelením takého bytu po neplatičovi, v stave v akom sa byt nachádza, členovi družstva po zaplatení členského podielu by dochádzalo zo strany družstva porušovaniu Stanov, keďže člen družstva je povinný uzavrieť nájomnú zmluvu len na byt, ktorý je spôsobilý na užívanie. Napokon podľa zistení súdu, zo žiadneho ustanovenia Stanov, ako základného dokumentu žalovaného, nevyplýva pre žalovaného povinnosť prideliť žalobcovi byt, hoci podľa ust. čl. 12 ods. 1 písm. e/ a f/ má žalovaný po zaplatení členského podielu právo na pridelenie určitého konkrétneho bytu a na následné uzavretie nájomnej zmluvy na tento byt. Nedošlo preto v danom prípade k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania aj z dôvodu, že uvedená zásada sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi a žalobca neuviedol a ani nepreukázal, že by bolo ustanovené osobitným zákonom právo člena bytového družstva na pridelenie bytu po neplatičovi. Nedá sa opomenúť ani ďalšia skutočnosť a to, že žalobca bol členom družstva, ktoré v zmysle ust. 221 ods. 1 Obchodného zákonníka, je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným za účelom podnikania alebo zabezpečovania hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Podľa ust. § 223 ods. 2 vety prvá, druhá a tretia Obchodného zákonníka, členský podiel predstavuje mieru účasti člena na družstve. Jeho výška sa určuje podľa pomeru členského vkladu k základnému imaniu družstva, ak stanovy neurčujú inak. Každý člen môže mať v družstve len jeden členský podiel. Vzájomný vzťah družstva - žalovaného a jeho člena - žalobcu je preto sa riadil podľa Obchodného zákonníka a stanovami družstva. Podľa ust. § 242 veta prvá ods. 2 Obchodného zákonníka, na návrh člena vysloví súd neplatnosť uznesenia členskej schôdze, pokiaľ uznesenie je v

rozpore s právnymi predpismi alebo stanovami družstva. Koncepcia prideľovania náhradných bytov pre neplatičov a v dôsledku toho zmena stanov, konkrétne doplnenie odseku 6 do čl. 32 Stanov boli prijaté najvyšším orgánom družstva, ale žalobca ako člen družstva nenapadol návrhom na súde neplatnosť prijatého uznesenia, ale až v tunajšom konaní tvrdí, že samotná prijatá koncepcia je diskriminujúca.... V priamom rozpore s ust. § 221 ods. 1 Obchodného zákonníka je aj žalobný petit formulovaný žalobcom. S poukázaním na vyššie citované ust. § 221 ods. 1 Obchodného zákonníka o právnom postavení družstva ako spoločenstva neuzavretého počtu osôb založeného za účelom podnikania, bolo by v rozpore so zákonom, ak by súd (ak by aj mal zistené podmienky diskriminácie žalobcu) vyhovel petitu žalobcu, ktorým žiadal zakázať žalovanému prijímať nových členov až do uspokojenia doterajších členov družstva (zrejme ich bytových potrieb), keď ani Obchodný zákonník a ani stanovy neurčujú povinnosť žalovanému prideliť svojmu členovi byt.

5. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, ktorý označil postup žalovaného pri prideľovaní bytov za výkon práv a povinností v rozpore s dobrými mravmi s odôvodnením, že prideľoval byty bez jasných kritérií, súd prvej inštancie uviedol, že bolo preukázané, že žalovaný nepostupoval bez akýchkoľvek kritérií pri prideľovaní bytov po neplatičoch a ani tento postup nebol v rozpore s dobrými mravmi a to s poukazom na to, že postupoval podľa schválených pravidiel a teda nie na úkor iných osôb. Ďalej uviedol, že oboznámiac sa s presným znením čl. 1 Protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pojednávajúcom o ochrane majetku, nemal tvrdenie žalobcu za preukázané. Súd prvej inštancie nedospel k záveru, aby v prípade postupu žalovaného išlo o jeho svojvôľu. Vyvodiac záver, že súd nemal za preukázané porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, žalobu zamietol bez toho, aby považoval za potrebné osobitne sa zaoberať nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov konania. S poukazom na výsledok konania zaviazal na náhradu preddavkovaných trov štátu vyplatením svedočného žalobcu vzhľadom na jeho neúspech v konaní.

6. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Tento žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie zakladal na tvrdení, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej má vadu, ktorá mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní uviedol, že má za to, že rozsudkom súdu prvej inštancie a konaním, ktoré mu predchádzalo došlo k porušeniu čl. 12 ods. 1 prvej vety, ods. 2, čl. 13 ods. 3, čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj čl. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd, čl. 21 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie v spojení s ust. § 11 ods. 2, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, 2, 3, § 5 ods. 1 zák. č. 365/2004 Z.z. (Antidiskriminačný zákona) vo verzii účinnej od 1.7.2004 do 1.4.2008. Rozsudok súdu prvej inštancie považuje za arbitrárny aj vzhľadom k tomu, že tento rozhodol v rozpore s namietanou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu SR. Poukázal na to, že súdu predložil návrh na prerušenie konania s tým, aby podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. podal návrh ústavnému súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov a konanie podľa § 162 ods. 1 C.s.p. prerušil, alebo upustil od aplikácie ust. § 9 ods. 3 Antidiskriminačného zákona bez toho, aby musel požadovať alebo čakať na jeho predchádzajúce zrušenie zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom, pretože ust. § 9 ods. 3 cit. zákona je v rozpore s ust. čl. 6 o Medzinárodnom dohovore o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, čl. 14 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 21 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie v spojení s čl. 15 Smernice 2000/43 a čl. 17 Smernice 2000/78. Je toho názoru, že súd prvej inštancie nemohol rozhodnúť o návrhu na prerušenie konania uznesením, ale rozsudkom a to spolu s rozhodnutím vo veci samej a to s poukazom na úpravu § 162 ods. 3 C.s.p.. Má za to, že takýmto postupom mu súd odňal právo podať proti výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odvolanie. V odvolaní ďalej súdu prvej inštancie vytýka porušenie ust. § 11 zák. č. 365/2004 Z. z.. Mal za to, že z tohto ustanovenia vyplýva prenesenie dôkazného bremena na žalovaného na preukázanie, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania v prípade, ak žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo. V konaní predložil dostatok dôkazov o porušení zásady rovnakého zaobchádzania a z toho vyplýval presun dôkazného bremena na žalovaného, ktorého zaťažilo dôkazné bremeno preukázať, že k priamej alebo nepriamej diskriminácii z jeho strany nedošlo. Má za to, že žalovaný v konaní toto svoje dôkazné bremeno neuniesol, keď

nepreukázal, že dodržal zásadu rovnakého zaobchádzania pri prideľovaní bytov. Nepovažuje za správny záver súdu prvej inštancie o tom, že bola preukázaná obrana žalovaného, že kritériom pre prideľovanie bytov po neplatičoch nebolo to, či žiadateľ" o pridelenie takéhoto bytu bol alebo nebol členom družstva, ale kritériom bolo to, či žiadateľ" zaplatil všetky dlhy viažuce sa na tento byt a súhlasil s tým, aby mu družstvo pridelilo byt, ktorý nebol v užívaniaschopnom stave. Takýto záver považuje žalobca s poukazom na judikatúru ESĽP za arbitrárny. Má za to, že princíp nediskriminácie a princíp rovnosti sú úzko prepojené. Princíp rovnosti vyžaduje, aby sa v rovnakých situáciách postupovalo rovnako, a v nerovnakých situáciách odlišne. Každý iný postup, ak preň neexistuje objektívny a primeraný dôvod, sa rovná diskriminácii. Rovnosť v právach je potrebné chápať tak, že ide právne rozlišovanie v prístupe k určitým právam, ktoré nesmie byť prejavom ľubovôle. Súdu prvej inštancie taktiež vyčíta, že nevykonal vo veci diskriminačný test podľa metodológie ESĽP. Má za to, že súd prvej inštancie sa nesprávne vyporiadal s jeho tvrdením, že samotná Koncepcia prideľovania bytov po neplatičoch u žalovaného bola diskriminujúca. Poukázal na to, že z tejto koncepcie vyplýva, že žiadateľmi o byt po neplatičoch mohli byť fyzické osoby, zamestnanci družstva, funkcionári družstva, pričom Žiadateľ" nemusel byť ani členom družstva. Tak prideľovaním bytov v zmysle takejto koncepcie po neplatičoch, nečlenom družstva, funkcionárom a zamestnancom a iným osobám mimo poradovníka bez akýchkoľvek kritérií, žalovaný zvýhodnil určité osoby, pričom nepristúpil odlišne k dlhodobým členom družstva, ktorí už mali právo na pridelenie bytu zakotvené v stanovách. Ide o svojvôľu odporcu, ktorá je neprípustnou. Závery súdu prvej inštancie o tom, že nemal za preukázané porušenie zásady rovnakého zaobchádzania je v rozpore s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II ÚS 471/2011-66, ktorým v predmetnej veci vyslovil názor, že účinnosťou antidiskriminačného zákona od 1.7.2004 až do poslednej novelizácie, ktorá nadobudla účinnosť 1. apríla 2008, ust. § 2 ods. 1 zakazovalo diskrimináciu z akéhokoľvek dôvodu. V náväznosti na to žalobca tvrdí, že predmetnom prípade sa s ním ako členom bytového družstva ako členom stavebného bytového družstva zaobchádzalo rozdielne ako s osobami ktorým bol byt pridelený, hoci medzi ním a skupinou osôb ktorým bol byt pridelený neboli rozdiely takého druhu a takej závažnosti, ktoré by odôvodňovali takéto rozdielne zaobchádzanie a je bezvýznamné či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočnosti alebo z mylnej domnienky. Ďalej súdu prvej inštancie vytýka, že sa neriadil dôvodmi v uvedenom náleze Ústavného súdu, v ktorom uložil povinnosť pri riešení otázky právnej kvalifikácie vysporiadať sa aj s ďalšími jeho námietkami. Súd prvej inštancie sa s tými námietkami však nevyporiadal.

7. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Tento žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení uviedol, že má za to, že súd prvej inštancie vo veci náležite zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, ktoré z dokazovania vyplynuli. Toto následne vyhodnotil podľa stanovených zásad C.s.p., citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z nich vyvodil aj svoje právne závery.

8. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 380 ods. 1 C.s.p. na nariadenom odvolacom pojednávaní v zmysle ust. § 385 ods. 1 C.s.p. zopakoval dôkazy vykonané súdom prvej inštancie a to oboznámením sa s obsahom nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 471/2011-60 zo dňa 13.3.2002, Stanovami SBD II Košice (č.l. 60), obsahom Koncepcie riešenia prideľovania náhradných bytov po neplatičoch (č.l. 89), evidenčnými listami o pridelení bytov po neplatičoch za obdobie od r. 2004 do r. 2006 (č.l. 108-118) a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na skutkových záveroch, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia spočívajúceho v tom, že správny hmotnoprávny predpis nesprávne aplikoval na ustálený skutkový stav.

9. Z obsahu žaloby, ako aj z prednesov žalobcu počas doterajšieho konania je nesporné, že tento svoj nárok zakladá na tvrdení, že ako člen bytového družstva uchádzajúci sa o pridelenie bytu bol zo strany bytového družstva diskriminovaný a to tým, že jemu ako členovi bytového družstva nebol pridelený byt a ani mu nebol ponúknutý byt získaný bytovým družstvom po neplatičoch a to napriek tomu, že takéto byty boli pridelené aj osobám, ktoré neboli členmi uvedeného bytového družstva.

10. Žalobca po zrušení predchádzajúcich rozhodnutí nálezom Ústavného súdu SR vyšpecifikoval obdobie, za ktoré malo dochádzať k jeho diskriminácii a to obdobím od nadobudnutia účinnosti zák. č. 365/2004 Z.z. (Antidiskriminačný zákon) do 31.8.2007, kedy jeho novelizáciou došlo k úprave pôsobnosti tohto zákona. S poukazom na závery Ústavného súdu SR vyslovené v jeho citovanom náleze sp.zn. II. ÚS 471/2011-60 zo dňa 13.3.2012, v ktorom tento zaujal názor, že právnu kvalifikáciu nároku žalobcu

je potrebné vykonať podľa znenia citovaného Antidiskriminačného zákona, ktoré bolo účinné v čase, kedy podľa skutkových tvrdení žalobcu malo dochádzať k jeho diskriminácii, ako aj s prihliadnutím na jeho záver o tom, že zákaz diskriminácie sa vzťahuje aj na obchodnoprávne vzťahy, teda aj na vzťahy medzi členom družstva a družstvom ako podnikateľským subjektom, možno konštatovať, že súd prvej inštancie založil svoje právne závery na správnom hmotnoprávnom predpise, ak citoval ustanovenia zákona č. 365/2004 Z.z. v znení účinnom za žalobcom označené obdobie diskriminácie. Tieto správne hmotnoprávne ustanovenia však nesprávne aplikoval na ustálený skutkový stav. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na to, že právne postavenie žalovaného je upravené v ust. § 221 a nasl. Obchodného zákonníka.

11. Podľa § 221 ods. 1 Obchodného zákonníka družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb založeným za účelom podnikania alebo zabezpečenia hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že družstvo je právnickou osobou, korporáciou, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku spoločne s obchodnými spoločnosťami. Osobitosť družstva tkvie najmä v samospráve, v princípoch družstevnej demokracie. Na rozdiel od iných obchodných spoločností zaoberajúcich sa prevažne podnikateľskou činnosťou za účelom dosiahnutia zisku, družstvá historicky vznikali ako tzv. svojpomocné spoločenstvá zabezpečujúce určité spoločné hospodárske a sociálne záujmy svojich členov. Družstvo teda vždy sleduje cieľ uspokojiť záujmy svojich členov a v záujme toho môže organizovať určitú činnosť hospodárskeho charakteru. V prípade bytového družstva je prioritným poslaním tejto právnickej osoby riešenie a zabezpečenie bytových otázok svojich členov. V takomto rámci je potrebné posudzovať aj právny vzťah medzi žalobcom ako členom bytového družstva a žalovaným ako touto formou právnickej osoby. Splnením podmienok pre členstvo v bytovom družstve vznikajú jednotlivým členom práva a povinnosti vo vzťahu k bytovému družstvu, ktoré majú obchodnoprávny charakter, ani tento však tieto vzťahy nevyčleňuje z právnej úpravy Antidiskriminačného zákona, ktorého účelom je predchádzať princípom nerovnakého zaobchádzania s jednotlivými členmi bytového družstva. Z takto vymedzeného zákonného rámca družstevných vzťahov družstvo nemôže vystúpiť ani prijatými vlastnými vnútrodružstevnými úpravami. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie a to oboznámením sa s Koncepciou riešenia prideľovania náhradných bytov pre neplatičov, ktoré bolo prijaté dňa X.X.XXXX konštatuje, že toto vo svojom závere obsahuje aj „pravidlá prideľovania uvoľnených bytov po neplatičoch“. Podľa tejto úpravy sa jedná o prideľovanie bytov mimo poradovníka v súlade s čl. 32 ods. 2 a ods. 6 Stanov družstva. Byty prideľuje predstavenstvo družstva na základe odporúčania BK. Byty sa prideľujú pre žiadateľov, ktorí predložili žiadosť o pridelenie bytu mimo poradovníka po neplatičoch. Žiadateľmi môžu byť fyzické osoby, zamestnanci družstva, funkcionári družstva. Žiadateľ nemusí byť členom družstva. V nadväznosti na to sú uvedené aj kritériá pre pridelenie takéhoto bytu, podľa ktorých
1/ žiadateľ uhradí k termínu pridelenia bytu družstvom vyčíslené pohľadávky,
2/ žiadateľ uvedie byt do užívaniaschopného stavu s vykonaním všetkých opráv a údržby na vlastné náklady a
3/ žiadateľ zabezpečí pre neplatiča náhradný byt alebo náhradné ubytovanie.

12. Podľa čl. 32 ods. 6 Stanov bytového družstva mimo poradovníka pridelí predstavenstvo uvoľnený byt po neplatičovi na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku súdu o vyprataní bytu. Byt pridelí predstavenstvo so zreteľom na uspokojenie pohľadávok evidovaných na byte k termínu nového pridelenia bytu v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

13. Z citovaných vnútrodružstevných úprav odvolací súd konštatuje, že žalovaný mal v čl. 32 ods. 1 svojich stanov upravenú zásadu prideľovania bytov a to tak, že tieto prideľuje predstavenstvo členom podľa ich poradia v poradovníku, pokiaľ ďalej nie je ustanovené inak. V ods. 2 až 6 citovaného čl. 32 sú uvedené výnimky, podľa ktorých môže predstavenstvo prideliť byt aj mimo poradovníka inej osobe. U všetkých týchto výnimiek pridelenie bytu mimo poradia v poradovníku však platí, že takto možno byt prideliť iba členovi družstva. Táto zásada platí aj pre ods. 6. Z tohto pohľadu teda vnútrodružstevná úprava označená ako Koncepcia riešenia prideľovania náhradných bytov pre neplatičov je v rozpore s čl. 32 stanov bytového družstva, keďže táto umožňuje prideliť byt po neplatičovi nielen členovi bytového družstva mimo poradovníka čakateľov o byt, ale aj nečlenom bytového družstva. Táto úprava sa teda zjavne vymyká z rámca vymedzeného úpravou členských vzťahov medzi členom družstva a bytovým družstvom. Žalovaný takouto úpravou prideľovaním bytov nečlenom družstva zjavne konal v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, ide teda zjavne o nepriamu formu diskrimináciu upravenú v § 2 ods. 4 zákona č. 365/2004 Z.z., keďže rozhodnutie žalovaného označené ako

Koncepcia riešenia prideľovania náhradných bytov pre neplatičov znevýhodňuje okruh osôb, ktorými sú členovia tohto bytového družstva, medzi nimi aj osobu žalobcu v porovnaní s inými osobami, teda s nečlenmi bytového družstva pri prideľovaní konkrétnych bytov, pritom nebolo z vykonaného dokazovania zrejmé, aby uvedené rozhodnutie alebo prax žalovaného boli objektívne odôvodnené sledovaním jeho oprávneného záujmu. Žalovaný totiž v konaní nepreukázal, aby byty nadobudnuté po neplatičoch ponúkol za obdobných podmienok prioritne svojim členom a aby napriek tomu žiaden z členov bytového družstva o takýto byt za ponúkaných podmienok nemal záujem. Z uvedeného možno vyvodiť záver o postupe žalovaného nesúceho znaky diskriminácie a to v rozsahu práv zakotvených v zákone č. 365/2004 Z.z. Týmto postupom došlo k rôznemu zaobchádzaniu, ktorým boli poškodené, teda diskriminované osoby členov bytového družstva v situácii s inou skupinou osôb a to nečlenmi bytového družstva, ktorí individuálne podali žiadosť o pridelenie bytu. Neexistuje pritom objektívne a rozumné zdôvodnenie takéhoto rôzneho zaobchádzania, teda existencia legitímneho cieľa a primeranosti prostriedkov zvolených na jeho dosiahnutie. Vzhľadom k tomu, že zo stanoviska žalovaného vyplýva, že tento nepopieral, že postupoval v súlade s takto prijatými zásadami na prideľovanie bytov po neplatičoch, že teda tieto byty pridelil aj nečlenom bytového družstva, z čoho vyplýva, že nielen že existovala takáto jeho diskriminačná úprava, ale tento v rámci tejto úpravy aj konal a za žalobcom označené obdobie pridelil takéto byty aj nečlenom bytového družstva. Z tohto dôvodu nepovažoval už odvolací súd za potrebné opakovať ďalšie dôkazy a to výsluchmi svedkov - osôb, ktorým ako nečlenom družstva boli takýmto postupom pridelené byty. Možno totiž konštatovať, že v tomto smere išlo o skutočnosť, ktorá medzi stranami nebola spornou. Na základe toho odvolací súd uzavrel v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, že základ nároku je preukázaný. Pri posudzovaní žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd tento nárok právne posudzoval podľa ust. § 9 ods. 1 až 3 citovaného zákona a v tomto smere dospel k záveru, že zo skutkových okolností vyplývajúcich z vykonaného dokazovania tak súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu je zrejmé, že v dôsledku diskriminačného konania žalovaného bol žalobca poškodený na svojich právach člena bytového družstva, v dôsledku čoho bolo v podstatnom rozsahu obmedzené jeho základné právo a dôvod, pre ktorý sa stal členom bytového družstva a to možnosť získania práva nájmu k družstevnému bytu. Z tohto pohľadu teda nemožno považovať za primerané zadosťučinenie iba v jeho práve domáhať sa voči žalovanému, aby upustil od svojho konania a za dôvodný preto možno považovať jeho nároku na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Vyhodnotiac konkrétne okolnosti vzhľadom na charakter práva žalobcu, ktoré bolo diskrimináciou dotknuté a to jeho práva na bývanie s prihliadnutím na dĺžku obdobia, počas ktorého dochádzalo k diskriminácii vyhodnotil ako primeraný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy do výšky 10.000,- eur. Z tohto dôvodu tomuto nároku do takejto výšky vyhovel a v prevyšujúcej časti potvrdil zamietavý výrok.

14. Za nedôvodné považuje odvolací súd odvolanie žalobcu vo vzťahu k zamietavému výroku jeho ďalšieho nároku a to uložiť žalovanému zákaz prijímať nových členov. Takýto nárok totiž je v rozpore s právnou úpravou členstva v družstve v zmysle ust. § 221 ods. 1 Obchodného zákonníka, z ktorého vyplýva, že družstvo je spoločenstvom neuzavretého počtu osôb. Z uvedeného je zrejmé, že samotné prijímanie nových členov je konanie v súlade s takouto právnou úpravou a na druhej strane takto formulovaný nárok nerieši diskrimináciu žalobcu vo vzťahu k ním označenému spôsobu prideľovania bytov, keďže toto diskriminačné konanie spočíva práve v prideľovaní bytov nečlenom bytového družstva. S poukazom na tieto dôvody odvolací súd zamietavý výrok ohľadne tohto nároku potvrdil ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 C.s.p..

15. Rozhodnutie o trovách konania sa zakladá na ust. § 396 ods. 1 a 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.. Keďže odvolací súd menil rozsudok súdu prvej inštancie, bolo jeho povinnosťou rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Pri posudzovaní úspechu v konaní odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že aj keď žalobca v konaní uplatnil dva nároky, obsahovo je zrejmé, že takto formulovaným petitom žaloby sa snažil dosiahnuť rovnaký výsledok a to priznať mu odškodnenie za diskrimináciu zo strany žalovaného. Z tohto hľadiska preto formulácia petitu spočívajúca v zákaze prijímania nových členov možno kvalifikovať ako nárok vyplývajúci z ust. § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. smerujúca k upusteniu diskriminačného konania. Keďže nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ods. 3 citovaného § nadväzuje na nárok vyplývajúci z ods. 2 možno konštatovať, že ho tento zároveň aj subsumuje a preto vyhovením nároku na náhradu nemajetkovej ujmy možno kvalifikovať ako plný úspech žalobcu. Na záver súdu o plnom úspechu žalobcu v konaní nemá vplyv ani skutočnosť, že jeho rozsudkom bola potvrdená časť zamietavého nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Tu odvolací súd vychádzal zo zásady úspechu vo veci, ktorú je potrebné uplatniť aj na konania,

ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo). V takomto prípade totiž nemožno hovoriť o procesne neúspešnom žalobcovi, ak mu bola priznaná časť žalobou uplatneného nároku. Tohto totiž nemožno ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Má za to, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania v takomto prípade je treba rozlíšiť, čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Pre potrebu rozhodovania o výške takto priznaných trov konania považuje odvolací súd za vhodné riešenie v tom, že žalobcovi bude priznaná síce plná náhrada trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v takomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten, ako je uvedené vo výške sa skúma, čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie n i e j e prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).